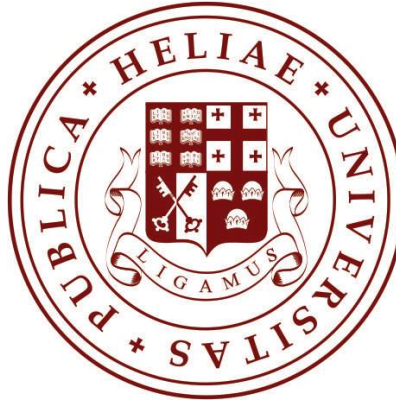

მოკლე რჩევები დაგარალებულებს

- ✓ გააგრძელეთ ჩვეული საქმიანობა შეძლებისდაგვარად. ეს გაგრძნობინებთ, რომ თქვენ აკონტროლებთ სიტუაციას.
- ✓ ნუ უყურებთ ტელევიზორში სტიქიის ამსახველ სცენებს. აკეთეთ ის რაც გსიამოვნებთ და ყურადღება სხვა რამეზე გადაიტანეთ.
- ✓ ეკონტაქტით სხვა ადამიანებს. ასეთ ვითარებაში უფრო ადვილია, როცა ხალხი ერთმანეთს მხარში უდგას.
- ✓ ითხოვეთ დახმარება გარშემომყოფთაგან, თუ თვლით, რომ თქვენ ეს გჭირდებათ.
- ✓ ადამიანთა უმრავლესობისათვის მისაღები ისაა, რომ საკუთარ გრძნობებზე, ვიდრე მოიქცნენ ისე, თითქოს არაფერი მომხდარა. იგლოვეთ, იგირეთ თუ ეს გჭირდებათ, მაგრამ შემდეგ დაუბრუნდით თქვენს ყოველდღიურ ცხოვრებას.
- ✓ თუ უფრო მეტი საქმე გაქვთ, ვიდრე მოსწრება შეგიძლიათ, მაშინ ჯერ გადაწყვიტეთ რა უფრო მნიშვნელოვანია.
- ✓ ესაუბრეთ ბავშვებს იმის შესახებ, თუ რა მოხდა. იყავით გულწრფელი, ეცადეთ ინფორმაცია მიუსადაგოთ ბავშვის ასაკს. ეცადეთ, რომ თქვენმა შვილებმა თავი უსაფრთხოდ იგრძნონ.
- ✓ ნუ მიეძალებით მედიკამენტებსა და ალკოჰოლურ სასმელებს.
- ✓ ეცადეთ მეტი იძინოთ და დაისვენოთ.
- ✓ ეცადეთ კარგად იკვებოთ, ივარჯიშეთ.
- ✓ აკეთეთ ის, რაც გეხერხებათ. იქნებ თქვენ შეგიძლიათ სხვების დახმარება.
- ✓ მონაწილეობა მიიღეთ თემის საზოგადო საქმიანობაში.
- ✓ გაიაზრეთ თავს გადამხდარი პესპექტივაში. ასეთი რამ ხშირად არ ხდება და სამყარო შედარებით უსაფრთხოა.

ინფორმაცია დაგარალებულთათვის

ილიას უნივერსიტეტის უსიმიკური
ჩანმრთელობის რესურს-ცენტრი

საქართველოს უსიმიტრავმის საზოგადოება

ილიას სახელობის უნივერსიტეტის
E კორპუსი, ოთახი 117 და 122
(ქ. ჩოლოყაშვილის 3/5)

საკონტაქტო ტელეფონები:
222-32-43, 222-05-48, 223-10-18

- ✓ მიიღეთ შეთავაზებული მხარდაჭერა
- ✓ მიიღეთ საჭირო ინფორმაცია
- ✓ კარგად იკვებეთ, დაისვენეთ, ივარჯიშეთ
- ✓ დაკავდით ჩვეული საქმიანობით
- ✓ დაეხმარეთ ერთმანეთს
- ✓ გაუფრთხილდით ბავშვებს

- ✓ გაიხსენეთ, როგორ უმკლავდებოდით წარმატებით ყოფით სტრესებსა და პრობლემებს წარსულში, ეს ხერხები ახლაც გამოგადგებათ.
- ✓ თუ გაქვთ სურვილი, რომ გამოთქვათ თქვენი ტკივილი, ნუ შეიზღუდავთ თავს და გაბედულად გამოთქვით, გამოიტირეთ დანაკარგი.

მაიმი კრიზისი და მისი შედეგები

როგორ რეაგირებს ადამიანი მძიმე კრიზისზე?

სტიქიური უბედურებები კვალს აჩენს ადამიანის სულზე. მაგრამ. ეს არის **ნორმალური რეაქციები არანორმალურ მოვლენაზე.**

ამ დროს **ბუნებრივი რეაქციებია:** შოთოვა, სევდა, დარდი საკუთარი ჯანმრთელობის გამო, გაცეცხა, დაბნეულობა, გაშეშება, ფიზიკური და სულიერი ტკივილი. შეიძლება დაიგანჯოთ ღამის კოშმარებით ან გადამხდარი სცენების განმეორებითი მოგონებების შემოგვებით. ბავშვი შეიძლება იყოს შეწუხებული და თავს ცუდად გრძნობდეს.

როგორ გავიგო ესაჭიროება თუ არა ვინმეს სპეციალისტის დახმარება?

ზოგ ადამიანს სტრესთან გასამკლავებლად ესაჭიროება სპეციალისტის ჩარევა. ესენი შეიძლება იყვნენ ინციდენტის უშუალო მონაწილენი, ბავშვები, ფსიქიური პრობლემების მქონე ადამიანები, ისინი ვისაც აქამდე ჰქონდა გრავმული გამოცდილება.

თუ თქვენ შენიშნეთ, რომ **ერთი თვის შემდეგ** ადამიანი ისევ გრძნობს თავს ცუდად ან ქვემოთჩამოთვლილი პრობლემები იჩენს თავს, ამ შემთხვევაში ურჩიეთ მას, რომ მიმართოს სპეციალისტს.

ეს პრობლემებია:

- ✓ მისი ქცევა ძალიან განსხვავდება ინციდენტამდე ქცევისაგან.
- ✓ მას აღარ შესწევს მუშაობის უნარი, ვერ აქცევს ყურადღებას ბავშვებს და გულს ვერ უდებს სამიანო საქმეს.
- ✓ ის არის ძალიან დაძაბული, გაღიზიანებული და აქვთ ღამის კოშმარები.
- ✓ ის ძალიან ხშირად ფიქრობს წარსულზე და აქვთ ხშირი მოგონებები გადამხდარი ინციდენტზე.
- ✓ ის ეძალება ალკოჰოლს და მედიკამენტებს.
- ✓ ის ვერაფრისგან ვეღარ იღებს სიამოვნებას.
- ✓ ინციდენტის შემდეგ მას დაეძაბა ურთიერთობა მშობლებთან, მეგობრებთან და ოჯახთან.

გაუფრთხილდით ბავშვებს

- ✓ იზრუნეთ იმაზე, რომ თქვენმა შვილებმა თავი უსაფრთხოდ იგრძნონ. უთხარი, რომ მათ არ მიაგოვებთ.
- ✓ ეცადეთ ბავშვები მათთვის ნაცნობ გარემოში ამყოფოთ, იმ ადამიანთან გარემოცვაში რომლებსაც ისინი იცნობენ.
- ✓ იცხოვრეთ ჩვეული ცხოვრების წესით, რამდენადაც ეს შესაძლებელია. ეს თქვენს ოჯახს სიმშვიდეს შეუნარჩუნებს და ბავშვებს თავს უკეთესად აგრძნობინებს.
- ✓ ნუ აყურებინებთ ბავშვებს ტელევიზორში სტიქიის სცენებს. გამორთეთ ტელევიზორი და ბავშვებთან ერთად გააკეთეთ რაიმე სასიამოვნო.
- ✓ დაამშვიდეთ ბავშვები და აღმოუჩინეთ მათ ემოციური მხარდაჭერა. აუხსენით ბავშვებს, რომ მათი ემოციები ბუნებრივია ამ მდგომარეობაში.
- ✓ იყავით გულწრფელები, მაგრამ ეცადეთ ინფორმაცია მიუსაღაგოთ ბავშვის ასაკს.
- ✓ უთხარი ბავშვებს რომ მაშველები, საავადმყოფოები და პოლიცია ყველაფერს აკეთებს რაც შეიძლება. უთხარი მათ, რომ თუ საჭირო გახდება ხალხი მოვა მათ დასახმარებლად სხვა ქვეყნიდანაც კი.
- ✓ თუ თქვენ ხართ შეშინებული ან გაბრაზებული იცოდეთ, რომ თქვენმა შვილებმაც შეიძლება იგივე გრძნობა განიცადონ. მნიშვნელოვანია რომ მაქსიმალურად მშვიდად იყოთ. პაგარა ბავშვები მთლიანად დამოკიდებული არიან მშობლის რეაქციებზე.